

Werkwijze van de Raad
James bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ander
veldmateriaal bekende persoonlijkheid
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectificatie
rd ingezonden brieven rectificatie
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
shouding inzage vooraf
tie misu
zwijgen
van
rgen
terate

Jaarverslag

2020

Raad voor de Journalistiek

Jaarverslag 2020

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad heeft een voorzitter die journalist is en ten minste drie plaatsvervangend voorzitters die jurist zijn. Verder bestaat de Raad voor de ene uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevenden van mediabedrijven – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de Raadkamers van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt. Zo een Raadkamer staat onder leiding van een jurist- voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten en twee niet-journalisten. Zij worden bijgestaan door een onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren NDP Nieuwsmedia, de Nederlandse Vereniging van Journalisten, Magazine Media Associatie, Media voor Vak en Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland, Talpa TV en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen.

Daarnaast heeft de Stichting in 2020 een financiële bijdrage van het Lira Fonds ontvangen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	5
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Klachten in getallen	6
2. Conclusies naar inhoud	9
2.1 Procedure	9
2.2 Journalistieke werkwijze	14
2.3 Privacy	19
2.4 Feitenweergave	20
2.5 Aard van de publicatie	25
2.6 Rectificatie en weerwoord	28
2.7 Aard van het medium	28
3. Conclusies per medium	29
4. De Raad van binnen en naar buiten	31
4.1 Leidraad	31
4.2 Publicatie conclusies	31
4.3 Bijeenkomsten	32
4.4 Publicaties en optreden in de media	32
Samenstelling Raad	33
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling Bestuur	34
Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	35
Uitgave	35

Voorwoord

door mw. G.D. Roethof, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Het stichtingsbestuur van de Raad voor de Journalistiek boog zich in 2020 over de bekendheid van de Raad bij het publiek en de beroepsgroep. Vooral bij vakgenoten zou de Raad wat meer tussen de oren kunnen komen.

Waarom is er bijvoorbeeld geen verplicht vak ethiek op alle hogescholen waar journalistiek wordt onderwezen? Redacties vormen de sleutel tot het werk van de Raad, als journalisten zelf de leidraad in het achterhoofd hebben, is er al veel gewonnen.

Meer bekendheid bij het grote publiek, vandaag de dag voor veel organisaties en *influencers* de enige maatstaf voor succes (en inkomsten), zoekt de Raad niet. Wanneer de Raad zich nadrukkelijker profileert en manifesteert, treedt hij in de autonomie van de redacties. Bovendien is de Raad er niet op uit zoveel mogelijk klachten te behandelen (de kleine organisatie heeft de handen vol aan het huidige aanbod). Hij biedt de mogelijkheid om een onafhankelijk oordeel te vellen als klagers en verweerders er samen niet uitkomen.

De Raad opereert in een interessant en complex krachtenveld en de waardering voor het werk van de Raad hangt samen met een degelijke uitvoering van de *core business*, het afhandelen van klachten. We zijn van de journalistiek voor de burger/nieuwsconsument.

Over het belang van zelfregulering van de journalistiek en over de wijze waarop de Raad werkt, spraken we in september van het verslagjaar uitvoerig het hoofd Mediabeleid en Creative Industrie van het ministerie van OCW en twee beleidsmedewerkers van OCW. Zij waren geïnteresseerd in onze organisatiestructuur, onafhankelijk omdat de journalistieke media samen de kosten op zich nemen, en natuurlijk ook in de leidraad en de toetsing van journalistieke gedragingen. Om er gevoel voor te krijgen, woonde het trio een zitting bij.

In de voorjaarsvergadering konden wij Marc Visch, directeur-bestuurder van de NLPO, verwelkomen en Thomas Bruning, algemeen secretaris van de NVJ. De laatste volgt Kees Boonman op die tevens secretaris was in het Stichtingsbestuur. In de najaarsvergadering besloot het bestuur Tom Nauta te benoemen tot secretaris.

Voorwoord

door F. van Exter, voorzitter Raad voor de Journalistiek

In het corona-jaar 2020 is ook de journalistiek op de proef gesteld. Uit de cijfers bleek een grote honger naar waardevolle informatie. Het publiek wendde zich bovenal tot de vertrouwde ‘klassieke’ media. Journalisten op hun beurt ontleenden – net als politici – veel nieuws en inzichten aan de wetenschap. Virologen werden in korte tijd bekende gezichten in de huiskamer.

Redacties moesten niet alleen hun werk op veilige afstand organiseren, maar ook evenwicht zien te zoeken in verschillende, soms tegenstrijdige, taakopvattingen. Hoe bericht je over een pandemie, zonder paniek te veroorzaken? Hoe kritisch kun je zijn op een overheid die een crisis probeert te beheersen? Hoeveel ruimte bied je aan afwijkende meningen? Hoe serieus moet je complotdenkers nemen?

Burgers, die te hoop liepen tegen de corona-maatregelen, keerden zich ook tegen media in wie zij handlangers van het kabinet zien. Zij bedreigden en mishandelden journalisten. Het bracht de NOS ertoe om de logo's van reportagewagens te verwijderen. Het stond al langer op de agenda, maar de zorg om veiligheid van journalisten in Nederland is in 2020 alleen maar toegenomen.

De druk was dus hoog. En de vraag wat eigenlijk de bedoeling is van journalistiek, werd ten tijde van corona opeens weer heel dringend.

Hoeveel er ook over de pandemie werd bericht, in het verslagjaar heeft de Raad slechts één klacht behandeld die daarmee verband hield. Op papier was het eigenlijk een normaal jaar, hoogstens wat drukker: meer klachten, zittingen en conclusies.

Maar in werkelijkheid was het abnormaal. Door corona konden klagers en verweerders niet gehoord worden (alleen in de zomer maakte de versoepeling van de maatregelen dat weer even mogelijk). De leden van de Raad beraadslaagden online. Om het gemis aan ‘live’ zittingen enigszins te compenseren kregen partijen de mogelijkheid van een extra ronde voor schriftelijke bijdragen en de beantwoording van eventuele vragen. Het is fijn dat het zo kan, maar de Raad kijkt uit naar het ‘oude normaal’ van zittingen waarbij klagers, verweerders en Raadsleden met elkaar in gesprek kunnen gaan.

Aan het einde van het jaar maakte de directie van BNNVARA bekend dat zij de samenwerking met de Raad opschort. Aanleiding was de conclusie over onderdelen van publicaties van het programma Zembla over het storten van granuliet (*De afvaldump door Rijkswaterstaat*). De omroep kon zich niet vinden in het oordeel (gedeeltelijk onzorgvuldig) en kondigde aan in gesprek te willen gaan over verbeteringen in de werkwijze van de Raad. De Raad liet weten het besluit te betreuren en open te staan voor zo'n gesprek.

In het verslagjaar nam de Raad afscheid van vice-voorzitter Theo Groeneveld en journalistleden Ana Karadarevic en Erwin Schievink. De Raad verwelkomde vice-voorzitter Jacques van Eck, journalistlid Merel Thie en burgerlid Joanna Luttkhold.

1. Klachten in getallen

In dit verslagjaar heeft de Raad 114 klachten ontvangen – een stijging van ruim 40 procent ten opzichte van het jaar ervoor – waarvan er 77 in behandeling zijn genomen.

In 2 zaken heeft de klager zijn klacht na indiening maar voor de behandeling daarvan ingetrokken, omdat de kwestie alsnog in overleg met het medium was opgelost. In een derde geval heeft de klager om een andere hem moverende reden zijn klacht ingetrokken. Daarnaast zijn 19 klachten niet in behandeling genomen, omdat de klager zijn klacht eerst nog moest voorleggen aan het betrokken medium. Bij navraag lieten 6 klagers weten dat zij de klacht niet hebben doorgezet, omdat de kwestie inmiddels was opgelost. Verder hebben 5 klagers de klacht om andere hen moverende redenen niet gehandhaafd. In 8 gevallen is niet duidelijk geworden waarom klagers hebben afgezien van de verdere procedure. Bovendien zijn 15 klachten binnengekomen die niet zijn doorgezet, bijvoorbeeld omdat de klacht te laat was ingediend, omdat de Raad (waarschijnlijk) niet bevoegd was de klacht te beoordelen of omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had. Ten slotte zijn 3 klachten niet doorgezet omdat de betrokken media niet meewerken aan de procedure van de Raad.

Verder heeft de Raad 7 herzieningsverzoeken ontvangen, waarvan 4 afkomstig van de oorspronkelijke klagers en 3 afkomstig van de betrokken media.

De Raad heeft 45 conclusies gegeven. In 9 zaken werd de journalistieke handelwijze (gedeeltelijk) onzorgvuldig bevonden en in 22 zaken zorgvuldig. Verder heeft de Raad in een zaak – voor het eerst – geoordeeld dat een klacht tegen een medium dat niet meewerkt aan de klachtprocedure, van algemene strekking en principieel belang is. Deze zaak is vervolgens in januari 2021 inhoudelijk behandeld. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of betrof het een afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 8).

De conclusies die de Raad in 2020 heeft gedaan, hebben betrekking op 29 verschillende media en 2 individuele journalisten. Een overzicht van de conclusies per medium is opgenomen onder punt 3.

In de 9 zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) onzorgvuldig werd bevonden zijn 4 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media. In 5 zaken hebben de betrokken media om hen moverende redenen de conclusie niet gepubliceerd.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 24 klachten – bijna een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar – in eerste instantie afgedaan met een beslissing van een vice-voorzitter en de secretaris van de Raad. In 8 gevallen ging de klager tegen de beslissing in beroep. In alle zaken werd het beroep ongegrond verklaard (6 in het verslagjaar, 2 in 2021). De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Nb1. De uitgesplitste percentages komen niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

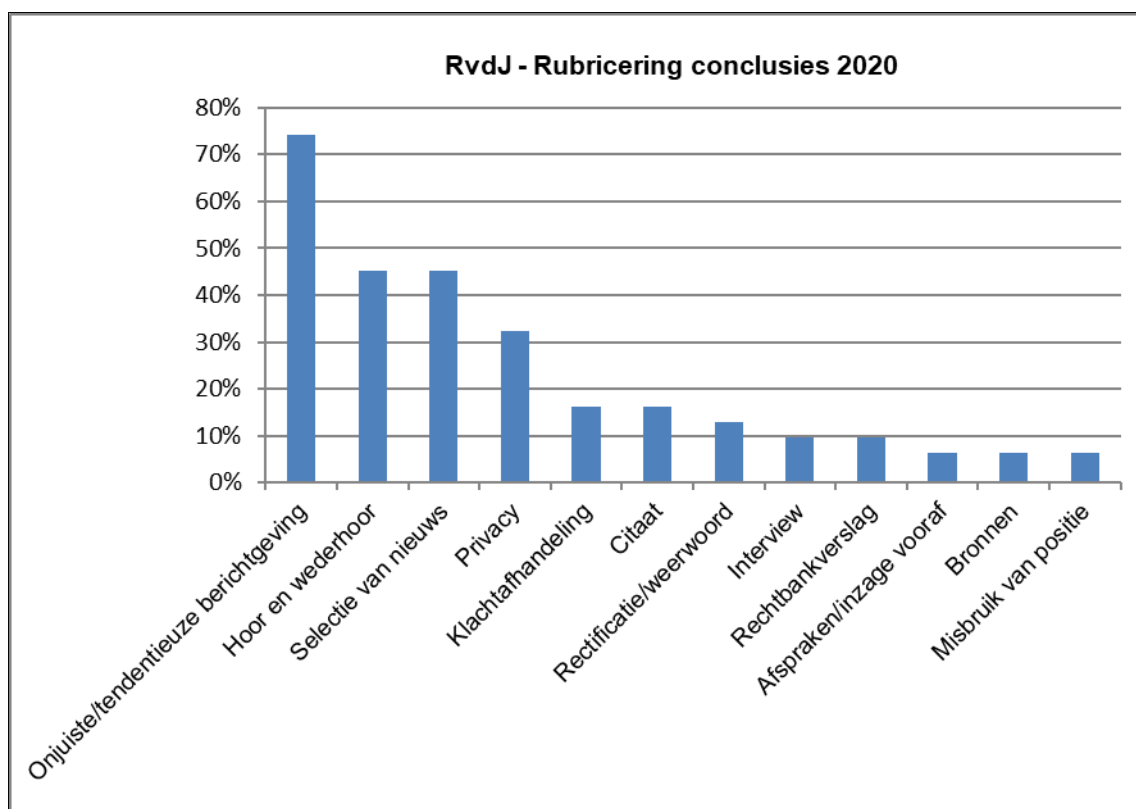
Nb2. Het gaat hier alleen om de conclusies in zaken die volgens de normale procedure in behandeling zijn genomen. De beslissingen in de vereenvoudigde procedure – waarbij zaken in eerste instantie zijn afgedaan door een vice-voorzitter en de secretaris, waarna in enkele gevallen nog een beroep volgde – zijn hierin niet opgenomen.

Raad voor de Journalistiek in cijfers

	2020	2019	2018	2017	2016
Klachten					
Totaal ontvangen klachten	114	80	96	103	122
In behandeling genomen	77	51	75	71	64
- waarvan ingetrokken	3	3	6	6	3
Niet doorgezette klachten	37	29	21	32	58
Herzieningsverzoeken	7	8	9	8	6
- waarvan ingetrokken	0	0	0	1	2
Zittingen					
Aantal zittingen	*15	14	14	13	12
Behandelde klachten	56	55	63	61	54
Aantal conclusies	45	54	53	46	48
* 7 zittingen zijn fysiek gehouden en 8 online (zonder horen van partijen).					
Conclusies van de Raad					
Onzorgvuldig	4	7	7	3	13
Deels onzorgvuldig	5	10	9	7	6
Zorgvuldig	22	28	32	20	13
Onthouding oordeel	1	2	3	2	2
Onbevoegd	0	2	3	1	4
Niet inhoudelijk behandeld	6	8	4	8	7
Ontvankelijk	1	0	0	0	0
Afgewezen (herziening)	8	8	6	8	7
Beslissingen vice-voorzitter/secretaris					
Aantal beslissingen	24	14	14	17	19
Evident niet-tijdig ingediend	9	6	5	6	12
Evident geen belang	2	4	8	10	4
Evident onbevoegd	2	2	1	0	1
Evident ongegrond	13	5	1	3	6
Beroep tegen beslissing vice-voorzitter/secretaris					
Ongegrond	9	4	3	8	5
Gegronnd	0	0	0	0	0
Totaal aantal uitspraken	78	72	70	71	72
Conclusies gewone procedure + vereenvoudigde procedure					
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies en beslissingen per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).					
Overige gegevens					
telefonisch verstrekte informatie	98	97	97	92	86
schriftelijk verstrekte informatie	89	115	89	80	101
Doorverwijzing	3	4	5	7	9

2. Conclusies naar inhoud

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:

Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer. De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2020/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht.

2.1 Procedure

2.1.1 RECHTSTREEKS BELANG

Om bij de Raad te kunnen klagen moet een klager 'rechtstreeks belanghebbende' zijn. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. De Raad kan zo nodig per klachtonderdeel beoordelen of de klager een rechtstreeks belang heeft.

Stichting AgriFacts / Trouw

Trouw heeft in het artikel *"Nederlands gezin steunt boerensector met 500 euro per jaar"* aandacht besteed aan belastinggeld dat als subsidie aan boeren wordt betaald. De doelstelling van Stichting AgriFacts (klaagster) is zo algemeen geformuleerd, dat zij niet als rechtstreeks belanghebbende kan worden aangemerkt. De Raad heeft de klacht daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/23

N.L.M. de Jonge en M.H. Uittenbogaard / M. Bos, M. Roessingh en Trouw

Trouw heeft in de column “*Waarom schonk de NPO aandacht aan die pedofielenpartij*” aandacht besteed aan het televisieprogramma ‘Danny op straat’. Omdat klagers niet in de berichtgeving zijn genoemd en de berichtgeving ook niet direct betrekking heeft op hen, kunnen zij niet als rechtstreeks belanghebbenden worden beschouwd. De klacht is daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/27

2.1.2 TERMIJNEN

Een verzoek tot herziening van een conclusie moet worden ingediend binnen vier weken nadat de conclusie aan partijen is toegezonden. Indien het verzoek niet tijdig is ingediend wordt dit niet inhoudelijk behandeld maar wordt volstaan met de constatering van de niet tijdige indiening, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan de overschrijding van de termijn verzoeker niet kan worden verweten.

W. Groeneveld, Sikkom.nl, en NDC mediagroep B.V. / J.R. Camera c.s. - herziening

W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V. hebben verzocht om herziening van de conclusie van de Raad voor de Journalistiek van 16 januari 2020 inzake de klachten van J.R. Camera c.s. (RvdJ 2020/1). De Raad heeft het herzieningsverzoek niet inhoudelijk behandeld omdat dit niet tijdig is ingediend.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: herziening, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/17

2.1.3 MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

De Raad beoordeelt in beginsel geen klachten over media die herhaaldelijk hebben laten weten niet mee te werken aan procedures van de Raad. In artikel 9 lid 5 van het Reglement is bepaald dat indien de klacht is ingediend tegen een medium dat zich uit beginsel niet verweert, de Raad afziet van behandeling, tenzij de klacht volgens de Raad van algemene strekking of principieel belang is.

J.M.H. Palmen / De Telegraaf

Omdat De Telegraaf niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad de klacht van de heer J.M.H. Palmen (klager) niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/19

X / J. van den Heuvel, M. van Wely en P. Jansen (De Telegraaf)

Omdat De Telegraaf niet meedoet aan de procedures van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over de artikelen *“OM: ‘Advocaten fungeerden als boodschappenjongens voor Taghi’”* en *“Advocaten doorgeefluik”* niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van een klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/43

In het verslagjaar heeft de Raad voor het eerst sinds de invoering van artikel 9 lid 5 een klacht aangemerkt als van ‘algemene strekking en/of principieel belang’.

X / Het Parool

Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, gaat de Raad in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. De klacht van klager is gericht tegen het online-artikel *“Thierry Baudet is precies wat Nederland nodig heeft”* en gaat over het recht op vergetelheid. Omdat de strekking van de klacht het belang van klager overstijgt en de klacht bovendien betrekking heeft op elementen van het journalistieke proces waarover de Raad zich meer specifiek wenst uit te laten, zal de klacht inhoudelijk worden behandeld. De Raad verwijst de zaak daartoe door naar een volgende zitting.

Conclusie: ontvankelijk - algemene strekking/principieel belang

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/40

2.1.4 PUBLICATIE VAN BESLISSING

dr. J. te Nijenhuis / F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (BNNVARA)

F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (hierna gezamenlijk: Joop) hebben in het artikel *“Raad: Joop was terecht kritisch over psycholoog”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de conclusie van de Raad van 24 oktober 2019 (RvdJ 2019/46). Joop heeft vanuit haar eigen invalshoek de conclusie van de Raad samengevat, waarbij voldoende duidelijk is gemaakt waarom zij volgens de Raad deels journalistiek onzorgvuldig had gehandeld. Bovendien is onderaan de samenvatting (via een zogeheten ‘doorloop’) de integrale conclusie van de Raad weergegeven en is een link opgenomen naar de conclusie op de website van de Raad.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Procedure: publicatie van beslissing

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/22

2.1.5 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd. Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

J. te Nijenhuis / F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (BNNVARA) – herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van J. te Nijenhuis tegen F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (RvdJ 2019/46) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/6

X / M. Louhenapessy, N. Souisa en R. Hallatu, hoofdredacteur van Marinjo - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht tegen M. Louhenapessy, N. Souisa en R. Hallatu, hoofdredacteur van Marinjo (RvdJ 2019/47) te herzien. Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/8

X en Y / J. Bouten en De Limburger - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht tegen J. Bouten en De Limburger (RvdJ 2019/52) te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/10

S.C. Hania / Veenendaalse Krant - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van S.C. Hania tegen de Veenendaalse Krant (RvdJ 2020/9) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de weergave van de feiten en tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt. Verzoeker heeft echter niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/20

R.E. van der Noordaa / M.B.W. van der Werff – herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2020/11 over een klacht van M.B.W. van der Werff tegen R.E. van der Noordaa (verzoeker) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/21

J.M.H. Palmen / L1 - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2020/26 over een klacht van J.M.H. Palmen (verzoeker) tegen L1 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/38

J. van Wijk, H. van der Aa en H. van Yperen (De Villamoord, KRO-NCRV) / X - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2020/24 over een klacht tegen J. van Wijk, H. van der Aa en H. van Yperen (verzoekers) te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/42

Scouting Vereniging Raša Popov en A. Muhić / KRO-NCRV (How to be a Man – Servië) - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2020/28 over een klacht van Scouting Vereniging Raša Popov en A. Muhić (verzoekers) te herzien.

Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/44

2.2 Journalistieke werkwijze

2.2.1 BRONNEN

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

X B.V. en Y B.V. / J.H. Strop en Follow the Money

J.H. Strop en Follow the Money (hierna gezamenlijk: FTM) hebben in twee artikelen van 12 en 24 juli 2019 op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de werkwijze van X B.V. en Y B.V. (klaagsters). Hoewel het artikel van 12 juli scherp en prikkelend is geschreven, is geen sprake van eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. Ook stond het FTM vrij om gebruik te maken van bronnen die in conflict waren met klaagsters, onder meer omdat zij zelf grondig (undercover)onderzoek hebben verricht waarin het beeld werd bevestigd. Bovendien is op juiste wijze wederhoor toegepast. De klacht over privacyschending is door FTM adequaat afgehandeld. Niet is gebleken dat sprake is van (schijn van) belangenverstrengeling. Het artikel van 24 juli is evenmin eenzijdig of tendentiekus. Het beginsel van hoor en wederhoor is niet geschonden, omdat dit artikel duidelijk verbonden is aan dat van 12 juli, waarnaar ook is verwezen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, misbruik van positie
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/18

2.2.2 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Als een betrokkene niet voor het grote publiek identificeerbaar, wordt hij – objectief gezien – ook niet door de publicatie gediskwalificeerd. Dit volgt uit de zaak **S.C. Hania / Veenendaalse Krant**.

De Veenendaalse Krant heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door zonder toepassing van wederhoor bij de heer S.C. Hania (klager) het artikel *“Fractievoorzitter vertrekt en doet aangifte wangedrag van inwoner”* te plaatsen. Het artikel bevat voor een groot deel uitspraken van politicus Dielemans, die voor zijn rekening zijn gelaten. Bovendien is klager niet genoemd en is onvoldoende aannemelijk dat hij voor het grote publiek in de publicatie identificeerbaar is. Gezien de beweringen van Dielemans bestond voor de krant voldoende aanleiding om in de laatste alinea te berichten over een eerdere kwestie waarbij klager was betrokken. Ten slotte heeft de krant serieus op de klacht gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/9

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder (2.1.5 Herziening).

Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Dit brengt mee dat de Raad in voorkomende gevallen ook beoordeelt of het wederhoor adequaat in de publicatie is verwerkt.

X / J. van Wijk, H. van der Aa en H. van Yperen (De Villamoord, KRO-NCRV)

J. van Wijk, H. van der Aa en H. van Yperen (hierna gezamenlijk: KRO-NCRV) hebben een driedelige documentairereeks met de titel *“De Villamoord”* uitgezonden, die gaat over een geruchtmakende zaak uit 1998 waarbij de vriendin van klaagster is doodgeschoten.

Klaagster – als overlevende de enige getuige – maakt bezwaar tegen de derde aflevering, waarin aandacht is besteed aan de (on)betrouwbaarheid van haar getuigenverklaring.

Er is deugdelijk onderzoek verricht en in de uitzending is duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving of van beschuldigingen jegens klaagster.

KRO-NCRV heeft aanleiding gezien om enkele bevindingen voor wederhoor aan klaagster voor te leggen. De wijze waarop zij dat heeft gedaan was zorgvuldig. Echter, zij heeft nagelaten om de uiteindelijke reactie van de raadsman van klaagster in de uitzending te verwerken. Op dat punt is journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Ten slotte is klaagster onherkenbaar in beeld gebracht en is alleen haar voornaam genoemd. Van een disproportionele aantasting van de privacy van klaagster is geen sprake. De Raad doet de aanbeveling aan KRO-NCRV om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: televisie

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/24 en op www.kro-ncrv.nl/programmas/villamoord d.d. 16 juli 2020.

Nb. Het door KRO-NCRV ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder (2.1.5 Herziening).

Graniet Import Benelux B.V., P. Bontrup en B. Bontrup / M. Blaas, R. Bosma en Zembla (BNNVARA)

M. Blaas, R. Bosma en Zembla (gezamenlijk: Zembla) hebben in de uitzending “*De afvaldump door Rijkswaterstaat*”, in een aantal artikelen en in Twitterberichten aandacht besteed aan de toepassing van granuliet door Graniet Import Benelux B.V. c.s. in een verondiepingsproject in Over de Maas.

De publicaties bevatten ernstige beschuldigingen aan het adres van klagers, die erop neerkomen dat zij ontoelaatbaar en zelfs strafbaar hebben gehandeld. Klagers hebben zowel in het stadium van informatievergaring als in het kader van wederhoor informatie aan Zembla verstrekt, maar daaraan is onvoldoende aandacht besteed. Bovendien is de beschuldiging van strafbaar handelen niet van genoeg context en duiding voorzien. Een en ander heeft geleid tot eenzijdige, onevenwichtige en tendentieuze berichtgeving. Zembla heeft daarmee journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Dit brengt ook mee dat Zembla een passende rechtzetting had behoren te publiceren, waarin zij duidelijk had moeten maken dat de publicaties verwijtbaar onvolledig waren. Zembla heeft dit ten onrechte niet gedaan. De privacy van klagers is niet op disproportionele wijze aangetast, zodat op dat punt zorgvuldig is gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan Zembla om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/41

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

S.C. Hania / AD Utrechts Nieuwsblad en de Gelderlander

AD en de Gelderlander hebben in het artikel “*Slechte gezondheid én beledigingen breken Veenendaals raadslid Dielemans op: hij stopt ermee*” op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over de heer S.C. Hania (klager). Het artikel bevat voor een groot deel uitspraken van politicus Dielemans, die voor zijn rekening zijn gelaten. Gezien de beweringen van Dielemans bestond voldoende aanleiding om ook te berichten over een eerdere kwestie waarbij klager was betrokken. Bovendien is klager vooraf in de gelegenheid gesteld om te reageren. Dat hij wellicht geen adequaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot wederhoor kan de kranten niet worden tegengeworpen. Verder is niet gebleken dat het artikel relevante feitelijke onjuistheden bevat. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat de berichtgeving niet-waarheidsgetrouw of tendentiek is.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/13

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

mr. F. van der Hoef / J. Hellinga, Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden

J. Hellinga, de Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden (hierna gezamenlijk: de Leeuwarder Courant) hebben in het artikel *“Ex advocaat uit [...] verdacht van miljoenenroof: voor de tweede keer geschrappt (van tableau)”* op journalistiek zorgvuldige wijze over klager bericht. Voor de berichtgeving bestond voldoende grondslag in een beslissing van het Hof van Discipline van 20 augustus 2018. Nu het artikel met name verslaglegging van een tuchtrechtelijke procedure en een feitelijke schets van de achtergrond bevat, was het toepassen van wederhoor niet nodig.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/33

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2021/12.

2.2.3 MISBRUIK VAN INFORMATIE

X / J. Hellinga en de Leeuwarder Courant

J. Hellinga en de Leeuwarder Courant hebben in het artikel *“Stortemelk: wie mag er wel en wie niet op het campingtoilet?”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan een tip van klager. Zij mochten de kern van klagers betoog zo opvatten zoals zij in het artikel hebben gedaan, zonder daarover nog eerst contact op te nemen met klager. Van een disproportionele aantasting van de privacy van klager is geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: misbruik van informatie, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/31

2.2.4 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. (punt A van de Leidraad van de Raad) Dat brengt mee dat het aan de redactie is om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht en in welke context het bericht wordt gebracht.

Federatie Indische Nederlanders / C. Verbraak en BNNVARA (Onze Jongens op Java)

C. Verbraak en BNNVARA hebben in de documentaireserie *“Onze Jongens op Java”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog. Volgens de Federatie Indische Nederlanders (klaagster) is sprake van onjuiste en suggestieve berichtgeving, maar de Raad deelt dit standpunt niet. De documentaire behelst vooral de persoonlijke verhalen van geïnterviewde veteranen en is met name gericht op de periode waarin zij in Indonesië aanwezig waren, te weten: na de zogeheten Bersiap. Het stond Verbraak en BNNVARA vrij om ook in voice-overs de nadruk op die periode te vestigen.

Uit de berichtgeving volgt niet dat het aantal slachtoffers aan Indonesische zijde alleen te wijten is aan de handelingen van Nederlandse militairen. Evenmin wordt gesuggereerd dat enkel Indische Nederlanders die samenwerkten met de Hollanders werden gedood. Uit de documentaireserie wordt genoegzaam duidelijk hoe complex dit conflict was en nog altijd is.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/15

2.2.5 KLACHTAFHANDELING

Met de ingang van de aangepaste werkwijze van de Raad per 1 november 2013 fungeren media als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke – meestal de hoofdredacteur – moet wenden.

Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

Dat een klager zich niet in de reactie van het medium kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

M.A.H. Leclercq / B. van Dijk, B. Rutte en C. van Wijk (Zeilen/Gottmer Uitgevers Groep)

B. van Dijk, B. Rutte en C. van Wijk (Zeilen/Gottmer Uitgevers Groep) hebben in het artikel “VO70 Ocean Breeze weer op de markt” aandacht besteed aan M.A.H. Leclercq (klager). Naar aanleiding van bezwaren van klager is het oorspronkelijke artikel offline gehaald en is na verder contact een aangepaste versie online gezet. De Raad heeft de klacht in dit licht beoordeeld en geconcludeerd dat journalistiek zorgvuldig is gehandeld. Er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving noch van een disproportionele aantasting van de privacy van klager. Het is voorstelbaar dat klager uit een e-mailbericht van Rutte heeft opgemaakt dat het faillissement in het aangepaste artikel volledig achterwege gelaten zou worden, hetgeen hij ook in zijn reactie heeft kenbaar gemaakt. Het had daarom op de weg van Rutte gelegen om klager voorafgaand aan de tweede publicatie duidelijkheid te verschaffen, nu daarover kennelijk een misverstand was ontstaan. Dat hij dit heeft nagelaten is echter niet van zodanige aard dat Zeilen daarmee journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/25

Stichting Schreeuw om Leven / NOS op 3

NOS op 3 heeft in de video met de titel *“Waarom de discussie over abortus weer opblaait”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan abortus. Volgens Stichting Schreeuw om Leven (klaagster) is sprake van onjuiste en suggestieve berichtgeving, maar de Raad deelt dit standpunt niet. Het siert NOS op 3 dat zij naar aanleiding van de bezwaren van klaagster de video heeft voorzien van een aanvulling.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: ontvankelijkheid, rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/36

2.3 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

2.3.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

X / A. Brandriet en AD Groene Hart

A. Brandriet en AD Groene Hart hebben in het artikel *“Echtpaar werd vastgebonden bij gewapende woningoverval in Boskoop”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over klager – zoon van het echtpaar – en zijn bedrijf. Het is aannemelijk dat klager, zijn familie en zijn bedrijf in de regio een zekere bekendheid genieten. In het artikel is een journalistiek relevante koppeling gemaakt tussen de overval, het bedrijf van klager en de beurs die op de dag van publicatie plaatsvond. Daarbij komt dat geen criminele relatie is gelegd tussen de overval en klagers bedrijf. Van een onevenredige aantasting van de (privacy)belangen van klager is geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/3

2.3.2 BEKENDE/PUBLIEKE PERSOONLIJKHEDEN

Publieke figuren moeten zich een zekere mate van blootstelling aan ongewilde publiciteit laten welgevalen. In hun privésfeer hebben ook zij recht op bescherming van hun privacy, tenzij gedrag in hun privéleven aantoonbaar van invloed is op hun publiek functioneren. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

J.M.H. Palmen / L1

L1 heeft in het artikel *“Omstreden wethouder Jo Palmen treedt af”* op journalistiek zorgvuldige wijze over J.M.H. Palmen (klager) bericht. Er bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat de berichtgeving niet-waarheidsgetrouw is. Met de aanduiding ‘omstreden’ zijn de belangen van klager niet onevenredig geschaad. Daarbij is mede van belang dat klager een publiek figuur is, die zelf regelmatig de publiciteit zoekt. Ten slotte is klager voldoende gelegenheid tot wederhoor geboden. Dat hij ervoor heeft gekozen niet te reageren, kan L1 niet worden verweten.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/26

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder (2.1.5 Herziening).

2.3.3 BEELDMATERIAAL EN TELEVISIE

Journalisten houden rekening met de bijzondere kwetsbaarheid van bepaalde groepen, zoals minderjarigen. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

Scouting Vereniging Raša Popov en A. Muhić / KRO-NCRV (How to be a Man – Servië)

KRO-NCRV heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in de uitzending “How to be a Man – Servië” minderjarige scouts van Scouting Vereniging Raša Popov en de minderjarige zoon van A. Muhić in beeld te brengen. Niet kan worden vastgesteld dat klagers onjuist zijn geïnformeerd over de aard van de uitzending dan wel dat de aard en inhoud gedurende het redactieproces zijn gewijzigd. Daarom komt de Raad niet toe aan de vraag of KRO-NCRV klagers opnieuw om toestemming had moeten vragen dan wel dat klagers de gegeven toestemming hebben kunnen intrekken. Verder is de Raad van oordeel dat de belangen van de minderjarigen niet (onevenredig) zijn geschaad. Het siert de omroep dat zij naar aanleiding van de klacht de uitzending offline heeft gehaald.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: televisie
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/28

Nb. Het door klagers ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder (2.1.5 Herziening).

2.4 Feitenweergave

2.4.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X en Y / AD De Dordtenaar

AD De Dordtenaar heeft in de artikelen “Raad van State: Bed and breakfast Allegro is legaal” en “Blij met uitspraak Raad van State bed and breakfast Heerjansdam” aandacht besteed aan een bestuursrechtelijke procedure waarbij klagers zijn betrokken. De uitspraak van de Raad van State is op een juiste journalistieke wijze vertaald.

Met de zin “Een jaar geleden vingen omwonenden ook al eens bot bij dezelfde instantie, maar met de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan voor het gebiedje zagen zij hun kans schoon om de kwestie opnieuw voor te leggen.” is echter op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over de achtergronden van de kwestie. Klagers hebben in dezelfde zaak zowel een bodemprocedure gevoerd als een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend. Het is daarom feitelijk onjuist dat zij de kwestie ‘opnieuw’ hebben

voorgelegd. De onzorgvuldigheid wordt bovendien versterkt door de woordkeuze 'zagen zij hun kans schoon'. Hierdoor zijn klagers onnodig negatief neergezet.

Ten slotte stelt de Raad vast dat de namen van klagers niet zijn vermeld. Het is niet aannemelijk dat zij voor het grote publiek identificeerbaar zijn. Van een disproportionele aantasting van de privacy van klagers is geen sprake.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan AD De Dordtenaar om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/5

J.M.H. Palmen / NRC

NRC heeft in de artikelen *"Omstreden Brunssumse wethouder Jo Palmen weg"* en *"Omstreden Brunssumse wethouder Jo Palmen stapt op wegens ziekte"* op journalistiek zorgvuldige wijze over J.M.H. Palmen (klager) bericht. Er bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat de berichtgeving niet-waarheidsgetrouw is. De belangen van klager zijn niet onevenredig geschaad doordat hij is aangeduid als 'omstreden'. Daarbij is mede van belang dat klager een publiek figuur is, die zelf regelmatig de publiciteit zoekt. Ten slotte is klager voldoende gelegenheid tot wederhoor geboden. Dat hij ervoor heeft gekozen niet te reageren, kan NRC niet worden verweten.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/45

Het is journalistiek gebruikelijk dat een artikel in de kop scherp(er) wordt aangezet; een kop mag een vergroving van de inhoud van het bijbehorende artikel bevatten. Daarmee worden de grenzen van journalistieke zorgvuldigheid alleen overschreden als de kop geen grond vindt in het artikel.

F. Hegger / De Limburger

De Limburger heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld tegenover de heer F. Hegger (klager), die zelf de publiciteit heeft gezocht. Het stond de krant vrij om in het artikel *"Dorpsgek' blijft gemeente uitdagen"* aandacht te besteden aan klager op de wijze zoals is gedaan, waarbij zijn initiatief duidelijk aan bod is gekomen. De kop vindt voldoende grondslag in het artikel en er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving. Niet is gebleken dat afspraken zijn gemaakt over inzage vooraf.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/16

Vereniging X / A. Borovitskaya en het ANP

A. Borovitskaya en het ANP hebben in het artikel *“Tientallen Chinese koks in quarantaine om coronavirus”* journalistiek zorgvuldig gehandeld tegenover X (klaagster). De kop vindt voldoende grondslag in het artikel en er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving. Het siert het ANP dat hij naar aanleiding van de klacht een toelichting – een zogeheten ‘geeltje’ – bij het artikel heeft geplaatst.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/35

2.4.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X / S. Rietveld en Zembla (BNNVARA)

S. Rietveld en Zembla (gezamenlijk: Zembla) hebben in de uitzending *“Bankieren voor Moskou”* bericht over (vermeende) betrokkenheid van Nederlandse banken en ondernemingen bij internationale witwaspraktijken in het algemeen en over een onderneming waarvan klager in het verleden medeaandeelhouder is geweest in het bijzonder. De uitzending is toegespitst op klager, waarbij is vermeld dat hardnekkige geruchten bestaan over zijn betrokkenheid bij het witwassen van crimineel geld en dat hij zou hebben samengewerkt met crimineel Klaas Bruinsma. Zembla heeft onvoldoende onderbouwd dat er aanleiding bestond om klager in de uitzending te betrekken op de wijze zoals zij heeft gedaan. Daarbij neemt de Raad mede in aanmerking dat de geraadpleegde deskundige zich niet over (de rol van) klager heeft uitgelaten en dat kennelijk ook bewust niet heeft willen doen. Volgens de Raad had Zembla ook kunnen nalaten te berichten over klager of in ieder geval op een meer terughoudende wijze over hem kunnen berichten, zonder dat dit afbreuk zou hebben gedaan aan de inhoud en nieuwswaarde van de uitzending. Door dit na te laten hebben Rietveld en Zembla de (privacy)belangen van klager disproportioneel geschaad en journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Zembla om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: foto, vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/2 en op www.bnnvara.nl/zembla d.d. 30 januari 2020.

Stichting Dordrecht Pride en L. Lenskens / P. Koster en AD De Dordtenaar

P. Koster en AD De Dordtenaar hebben in het artikel *“Dordrecht Pride en gemeente ruziën over tegenwerking en gebrekkige boekhouding”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over Stichting Dordrecht Pride en haar voorzitter L. Lenskens. Voor de gemiddelde lezer is duidelijk dat het gaat om een geschil tussen klagers en de gemeente. Het standpunt van klagers over de kwestie is uitvoerig in de berichtgeving verwerkt. Er is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Het stond Koster en AD De Dordtenaar vrij om een uitspraak van de gemeente als tussenkop te gebruiken. Er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/7

Stichting X / M. Holdert en Nieuwsuur (NOS/NTR)

M. Holdert en Nieuwsuur hebben in de reportage *“Onderzoek naar onderwijs op salafistische moskeescholen”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan klaagster. In de uitzending is genuanceerd aan de orde gesteld dat het salafisme vele vormen kent en Nieuwsuur heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat bij de lessen van klaagster sprake is van ‘salafistische invloeden’. Niet is gebleken dat een onjuiste weergave is gegeven van de werkelijkheid. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat beelden en uitspraken – afkomstig van openbare kanalen van klaagster – in een onjuiste context zijn gebruikt en dat klaagster daardoor ten onrechte in diskrediet is gebracht. Bovendien is klaagster vooraf in de gelegenheid gesteld te reageren. De kern van haar reactie is in de uitzending verwerkt en volledig op de website van Nieuwsuur gepubliceerd.

Bij zijn beoordeling heeft de Raad een in de uitzending gebruikt fragment van een voormalig docent van klaagster buiten beschouwing gelaten. De standpunten van partijen ten aanzien van de bron van dit fragment staan lijnrecht tegenover elkaar en de Raad kan niet vaststellen welk standpunt juist is. Ten aanzien van het klachtonderdeel over dit fragment heeft de Raad zich van een oordeel onthouden.

Conclusie: onthouding oordeel c.q. zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/29

D.V. Kochenov / Nieuwsuur (NOS/NTR)

Nieuwsuur heeft in de uitzending *“Wat is de rol van deze Nederlandse hoogleraar bij overstreden paspoorthandel?”* en in bijbehorende artikelen op haar website aandacht besteed aan (mogelijk) onoorbare paspoorthandel op Malta en de betrokkenheid daarbij van D.V. Kochenov (klager). Zij mocht daarbij een kritische benadering kiezen en eendere vraagstelling hanteren. Van enige journalistiek ontoelaatbare vooringenomenheid is niet gebleken. Het stond Nieuwsuur vrij de focus te leggen op (de rol van) klager, die vanwege zijn bijzondere expertise – als hoogleraar Europees constitutioneel recht en burgerschap aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) – in de kwestie diverse posities heeft ingenomen. Klager had voorbereid kunnen zijn op de vragen die hem in het interview zijn gesteld en hij had ten tijde van het interview bedacht kunnen en moeten zijn op de wijze waarop in de berichtgeving aandacht aan hem zou worden besteed. Het had op zijn weg gelegen om eventueel tijdens dan wel direct na het interview – maar vóór de uitzending – bezwaar te maken tegen de gang van zaken. Dat hij dat niet heeft gedaan kan Nieuwsuur nu niet met succes worden tegengeworpen. Nieuwsuur heeft gedegen onderzoek verricht en diverse onafhankelijke bronnen geraadpleegd. De wijze waarop zij aandacht heeft besteed aan de reactie van de RUG is niet onzorgvuldig. Ten slotte is niet gebleken dat de berichtgeving – ten aanzien van klager noch met betrekking tot Malta – relevante onjuistheden bevat. Er bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat een zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie is gegeven, dat sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving.

De Raad heeft de klacht op enkele onderdelen niet inhoudelijk behandeld. Verder heeft Nieuwsuur journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: interview
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/32

2.4.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Bovendien passen journalisten wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. Wederhoor ontslaat journalisten overigens niet van hun opdracht zo waarheidsgetrouw mogelijk te berichten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

J.R. Camera c.s. / W. Groeneveld, Sikkom.nl, en NDC mediagroep B.V.

W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V. (gezamenlijk: Sikkom) hebben van 16 augustus 2018 tot en met 21 maart 2019 in een aantal artikelen aandacht besteed aan J.R. Camera c.s. (klagers). Daarnaast heeft Groeneveld zich in uitzendingen van het televisieprogramma Foute Boel en het online programma #BOOS over klagers uitgelaten. De berichtgeving – die in onderlinge samenhang is beoordeeld – bevat diverse ernstige beschuldigingen aan het adres van klagers, waarbij zij onder meer in verband worden gebracht met strafbare feiten. Sikkom heeft onvoldoende duidelijk gemaakt dat voor haar aanleiding bestond om te berichten over klagers op de wijze zoals zij heeft gedaan. Sikkom heeft in de berichtgeving onvoldoende inzicht gegeven in het verrichte onderzoek en het beschikbare bronnenmateriaal. Ook mocht Sikkom niet redelijkerwijs ervan uitgaan dat klagers stelselmatig zouden weigeren op de beschuldigingen te reageren, op grond waarvan niet van haar kon worden verlangd dat zij klagers nogmaals zou benaderen. Gezien de ernst van de gepubliceerde beschuldigingen kan niet worden geconcludeerd dat Sikkom aan de verplichting tot toepassing van wederhoor heeft voldaan. Bovendien heeft Sikkom zich bediend van onnodig grievend taalgebruik. Met de kop “*Gomorrah in Grunn: verhuurder Joshua Camera laat een spoor van ellende achter*”, die een verwijzing naar de Italiaanse maffia bevat, is het tendentieuze karakter van de berichtgeving ten onrechte versterkt. Sikkom heeft met de hiervoor omschreven gedragingen journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Ten slotte is niet gebleken dat Sikkom met haar handelwijze een of meerdere incidenten heeft uitgelokt met de kennelijke bedoeling nieuws te creëren. Op dit punt is geen sprake van journalistiek onzorgvuldig handelen.

De Raad doet de aanbeveling aan Sikkom.nl om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, misbruik van positie
- Feitenweergave: grievende berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/1

Nb. Het door Sikkom ingediende herzieningsverzoek is niet inhoudelijk behandeld, zie hiervoor onder (2.1.2 Termijnen).

2.5 Aard van de publicatie

2.5.1 ARCHIVERING

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om gearchiveerde artikelen te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degene die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

X, Y en Z / S. Keukenkamp en de Stentor

S. Keukenkamp en de Stentor hebben in het artikel *“Wiet en pillen op Lowlands in Biddinghuizen: Genoeg drugs, maar ook geen Sziget-achtige toestanden”* aandacht besteed aan drugsgebruik op het festival Lowlands. In dat verband zijn de volledige namen van klagers en hun woonplaats vermeld, waarbij een foto van hen is geplaatst. De Raad laat in het midden of klagers aanvankelijk toestemming hebben gegeven tot het publiceren van hun achternamen, nu de standpunten van partijen daarover lijnrecht tegenover elkaar staan en de Raad niet kan vaststellen welk standpunt juist is. Dat neemt niet weg dat Keukenkamp en de Stentor hadden moeten voldoen aan het verzoek van klagers tot verwijdering van hun achternamen uit het online artikel. Met het gepubliceerd houden van die achternamen wordt de privacy van klagers verder aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Daarbij is relevant dat klagers in verband worden gebracht met strafbare feiten. Door het verzoek van klagers af te wijzen hebben Keukenkamp en de Stentor journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Stentor om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: archivering

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/4

2.5.2 CITATEN

S. Öztürk en DENK / De Limburger

De Limburger heeft in het artikel *“Militaire vakbond steunt aangifte tegen Öztürk na ‘moord’-uitspraak: ‘Hier is een grens overschreden’”* vermeld dat *“Öztürk [zei] dat Nederlandse militairen ‘willens en wetens’ onschuldige burgers in Irak hebben vermoord. Een uitspraak waar hij later op terugkwam; hij was ‘verkeerd begrepen’.”* Het is aannemelijk dat bij de gemiddelde lezer de indruk is ontstaan dat Öztürk de woorden ‘willens en wetens’ daadwerkelijk heeft uitgesproken, terwijl dit niet het geval is. De berichtgeving is op dit punt niet waarheidsgetrouw en journalistiek onzorgvuldig. De Limburger had een passende rechtzetting behoren te publiceren en heeft dat ten onrechte niet gedaan.

Het betoog van de heer S. Öztürk en DENK (klagers) dat met de woorden ‘verkeerd was begrepen’ onvoldoende recht is gedaan aan de latere toelichting van Öztürk, faalt. Die woorden – die Öztürk letterlijk heeft gebezigd – behelzen de kern van zijn toelichting. Op dit punt was de handelwijze van De Limburger zorgvuldig.

Ten slotte overweegt de Raad dat het verkieslijker was geweest als De Limburger uitgebreider op de bezwaren van klagers was ingegaan, zodat partijen wellicht tot elkaar hadden kunnen komen.

De Raad doet de aanbeveling aan De Limburger om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: citaat
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/12, op www.limburger.nl d.d. 27 maart 2020 en in De Limburger d.d. 28 maart 2020.

X / M. Holdert en Nieuwsuur (NOS/NTR)

M. Holdert en Nieuwsuur hebben in de reportage “Onderzoek naar onderwijs op salafistische moskeescholen” op journalistiek zorgvuldige wijze gebruik gemaakt van citaten van klager. In de uitzending is de focus gelegd op de onderzochte moskeescholen en niet op de docenten, die geen van allen bij naam zijn genoemd. De door klager gewraakte fragmenten zijn afkomstig van het Facebook-account van een stichting waaraan klager verbonden is geweest, en maken onderdeel uit van lessen die hij heeft gegeven. De fragmenten zijn gebruikt in dezelfde context als waarin zij voorkomen in het oorspronkelijke materiaal. Niet is gebleken dat door de wijze waarop de beelden en uitspraken van klager zijn gemonteerd, een onjuiste weergave is gegeven van zijn handelwijze. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat de beelden en uitspraken van klager in een onjuiste context zijn gebruikt en hij ten onrechte in diskrediet is gebracht.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/14

2.5.3 INTERVIEWS

Citaten uit interviews mogen niet worden gebruikt in een andere context dan de geïnterviewde mocht verwachten, gelet op wat hem door de journalist werd meegedeeld. Wanneer de aard of de inhoud van de publicatie in de loop van het redactieproces zodanig worden gewijzigd, dat niet meer wordt voldaan aan wat de geïnterviewde redelijkerwijs mocht verwachten, moet hem of haar opnieuw om toestemming voor publicatie worden gevraagd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

F. Ouwehand / NOS Stories

NOS Stories heeft in een video op YouTube met de titel “Kijkt CHINA mee met jouw TikTok? | De waarheid over TikTok” op journalistiek zorgvuldige wijze een interview met F. Ouwehand (klager) verwerkt over het algoritme van TikTok. Klager heeft voldoende geïnformeerd kunnen beslissen of hij aan de publicatie wilde meewerken.

Er bestaat geen grond voor de conclusie dat het interview met klager in een andere context is gebruikt dan hij had mogen verwachten. NOS Stories behoefde niet te voldoen aan het verzoek van klager om diens beeldmateriaal te verwijderen en heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/39

2.5.4 OPINIE/KRITIEK

Dr. M. Asperger Felder / de Volkskrant

De Volkskrant heeft met de publicatie van het essay *“Autisten zijn geen wondermensen. Behandel ze ook niet zo”* journalistiek zorgvuldig gehandeld. Voor de lezer is voldoende duidelijk dat dit stuk het persoonlijke verhaal van de auteur behelst. Daarbij komt dat essayisten vrij zijn om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen, en feiten te interpreteren. De Volkskrant mocht tot publicatie van het essay overgaan zonder voorafgaand nader onderzoek. Bovendien heeft de Volkskrant adequaat op de klacht gereageerd en een passende rechtzetting geplaatst.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: opinie/kritiek
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/37

2.5.5 VERSLAGGEVING OVER RECHTSZAKEN

X / de Stentor

De Stentor heeft in het artikel *“Lochemse B&B Love Bubbles mag definitief uitbreiden na vonnis Raad van State”* aandacht besteed aan een bestuursrechtelijke procedure waarbij klager is betrokken. Er bestaat geen grond voor de conclusie dat de uitspraak van de Raad van State op een onjuiste wijze is vertaald. Ook verder is niet gebleken dat een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie is gegeven. Op dit punt heeft de Stentor journalistiek zorgvuldig gehandeld. Ten aanzien van de vraag of klager is benaderd voor een reactie staan de standpunten van partijen lijnrecht tegenover elkaar. Omdat de Raad niet kan vaststellen welk standpunt juist is, onthoudt hij zich op dit punt van een oordeel.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/30

2.6 Rectificatie en weerwoord

2.6.1 RECTIFICATIE

Wanneer blijkt, dat een publicatie onjuistheden bevat dan wel verwijtbaar onvolledig is, moeten journalisten op passende wijze en zo snel mogelijk rectificeren. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

Hendriks LH Incasso B.V. / M. Heijenk (DeDrontenaar.nl)

M. Heijenk (DeDrontenaar.nl) heeft in het artikel *“School stopt samenwerking met Hendriks Incasso: „Staat niet heel goed bekend”* op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over de samenwerking tussen Hendriks LH Incasso B.V. (klaagster) en ROC Friese Poort. Ten onrechte is gesuggereerd dat die samenwerking definitief is beëindigd. Daarbij komt dat de reactie van klaagster op dit punt niet in het artikel is verwerkt. De berichtgeving is bovendien niet adequaat rechtgezet. De Raad doet de aanbeveling aan DeDrontenaar.nl om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/34 en op www.dedrontenaar.nl d.d. 3 november 2020.

2.7 Aard van het medium

2.7.1 TWITTER

De Raad kan ook berichten op Twitter-accounts van journalisten beoordelen, mits deze als een ‘journalistieke gedraging’ kunnen worden aangemerkt. Dit volgt uit de zaak **M.B.W. van der Werff / R.E. van der Noordaa**. Van der Noordaa heeft in zijn Twitterprofiel vermeld dat hij journalist is en heeft de uitlating over klager vanuit zijn journalistieke expertise gedaan. Het verspreiden van het Twitterbericht wordt daarom beschouwd als een ‘journalistieke gedraging’ waarover de Raad kan oordelen.

Van der Noordaa heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in een Twitterbericht als feit te presenteren dat M.B.W. van der Werff (klager) werkt met DNR terroristen. Van der Noordaa heeft de uitlating over klager niet onderbouwd of genuanceerd en heeft aldus algemene normen ten aanzien van het publiceren van ernstige beschuldigingen geschonden. De Raad doet de aanbeveling aan Van der Noordaa om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Aard van het medium: Twitter
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2020/11

Nb. Het door Van der Noordaa ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder (2.1.5 Herziening).

3. Conclusies per medium

LANDELIJKE DAGBLADEN (6)

NRC Handelsblad	1	(zorgvuldig)
Telegraaf, De	2	(niet inhoudelijk behandeld)
Trouw	2	(niet inhoudelijk behandeld)
Volkskrant, de	1	(zorgvuldig)

REGIONALE DAGBLADEN (14)

AD De Dordtenaar	2	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig)
AD Groene Hart	1	(zorgvuldig)
AD Utrechts Nieuwsblad	1	(zorgvuldig)
Dagblad van het Noorden	1	(zorgvuldig)
Gelderlander, de	1	(zorgvuldig)
Leeuwarder Courant	2	(zorgvuldig)
Limburger, De	3	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Parool, Het	1	(ontvankelijk)
Stentor, de	2	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig)

NIEUWS- EN HUIS-AAN-HUIS BLADEN (2)

Veenendaalse Krant	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
--------------------	---	-----------------------------

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (2)

Marinjo	1	(afgewezen)
Zeilen	1	(zorgvuldig)

PERSBUREAU (1)

ANP	1	(zorgvuldig)
-----	---	--------------

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (14)

BNNVARA – Joop	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
BNNVARA – Onze Jongens op Java	1	(zorgvuldig)
BNNVARA – Zembra	2	(1 deels onzorgvuldig, 1 onzorgvuldig)
KRO-NCRV – De Villamoord	2	(1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
KRO-NCRV – How to be a Man	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
NOS Nieuws – NOS op 3	1	(zorgvuldig)
NOS Nieuws – NOS Stories	1	(zorgvuldig)
NOS/NTR – Nieuwsuur	3	(1 zorgvuldig, 1 onthouding oordeel c.q. zorgvuldig, 1 zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (2)

L1 2 (1 zorgvuldig, 1 afgewezen)

ONLINE MEDIA (4)

DeDrontenaar.nl 1 (onzorgvuldig)
Follow the Money 1 (zorgvuldig)
Sikkom.nl 2 (1 deels onzorgvuldig, 1 niet inhoudelijk behandeld)

INDIVIDUELE JOURNALISTEN (4)

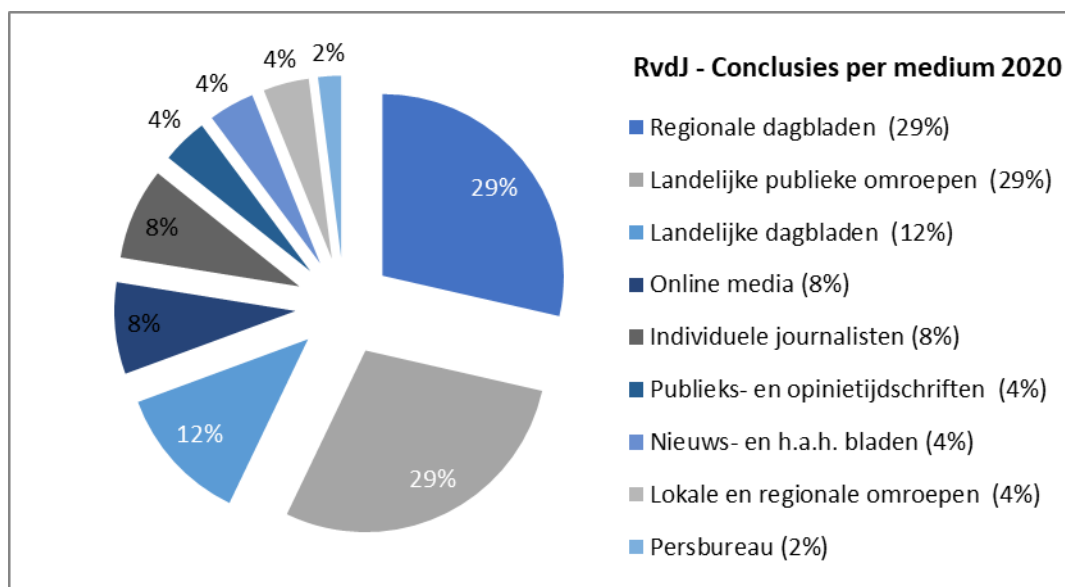
Groeneveld 2 (1 deels onzorgvuldig, 1 niet inhoudelijk behandeld)
Noordaa, van der 2 (1 onzorgvuldig, 1 afgewezen)

TOTAAL 49

waarvan: 2 tegen Groeneveld en Sikkom.nl gezamenlijk (2020/1 en 2020/17)

1 tegen AD Utrechts Nieuwsblad en de Gelderlander gezamenlijk (2020/13)

1 tegen de Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden gezamenlijk (2020/33)

4. *De Raad van binnen en naar buiten*

4.1 **Leidraad**

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en 'de' journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

Net als de journalistiek heeft de Leidraad onderhoud nodig. Daarom heeft de Raad zijn Leidraad in 2015 herschreven en aangepast, met het oog op de huidige digitale tijd. De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en gedownload via de website van de Raad.

4.2 **Publicatie conclusies**

In zaken waarin de Raad van mening is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. In zijn plenaire najaarsvergadering van 2016 heeft de Raad de wens uitgesproken om voortaan – ten behoeve van de transparantie over zijn procedure – dergelijke publicaties te hechten aan de conclusie op de website van de Raad. Sinds november 2016 wordt hieraan uitvoering gegeven, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen.

In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2020/2, 2020/12 en 2020/24 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

4.3 Bijeenkomsten

In 2020 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Bijeenkomst ministerie van OCW over vertrouwen in de media
- Gastcollege Hogeschool Windesheim
- Lunchbijeenkomst beleidsmedewerkers ministerie van OCW over werkwijze Raad
- Expertmeeting Universiteit Utrecht *'Nieuwsmijding en het effect op de geïnformeerde burger en de rol van nieuwsmedia in een democratische samenleving'*
- Vereniging van Onderzoeksjournalisten *'Avond van de onderzoeksjournalistiek'*
- Gastcollege masterstudenten journalistiek Rijksuniversiteit Groningen
- NVJ Academy workshop ethiek en journalistiek
- Conferentie Vereniging van Onderzoeksjournalisten over media en de 'war on terror'

De jaarlijkse bijeenkomst van de Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE) is geannuleerd. Wel heeft de secretaris van de Raad het door de AIPCE georganiseerde *'Webinar on Comparative Study of Media and Press Councils'* bijgewoond.

4.4 Publicaties en optreden in de media

Verder heeft de voorzitter diverse blogs geschreven en actief meegewerkt aan een aantal andere publicaties.

- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Voor een karretje spannen"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Wat we over Baudet niet te horen kregen"*
- NRC – reactie onder *"Raad voor Journalistiek liet zich een oor aannaaien"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Recht op vergetelheid"*
- Medialogica – *"Worstelen met Q"* (over complotdenken en de media)
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"De waarheid heeft Trump niet verslagen"*
- Villamedia.nl – *"Hoho! Ik heb een keurmerk! De zin en onzin van een keurmerk voor journalisten"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Risiconiveau 4, tijd voor een journalistieke routekaart"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Het journalistieke antwoord op complotdenken"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Jouw nieuws, zijn stuk"*
- RvdJ-blog – *"Raad voor de Journalistiek is geen cafetaria"*
- Villamedia.nl – reactie onder *"Ook de ombudsmannen hebben iets te klagen"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Diversiteit is een ambacht, niet een ideologie"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Het journalistiek vertrouwen in de goede afloop"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Anderhalvemeterjournalistiek"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Moet je een persconferentie wel live uitzenden?"*
- Nederlands Dagblad – *"Journalistiek heeft zijn prijs, dat weet iedereen"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Mag de journalistiek verdienen aan corona?"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Een journalist op Twitter is ook een journalist"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Corona en de kunst van 'verantwoorde kritiek'"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Live bloggen in tijden van pandemie"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Hoe kalm kun je over paniek berichten?"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Een verband leggen"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Topless in de herhaling"*

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2020 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mw. mr. J.W. Bockwinkel

mr. J.J. van Eck (vanaf 4 juni 2020)

mr. Th. Groeneveld (tot 4 september 2020)

mw. mr. A.E. van Montfrans-Wolters

prof. mr. B.E.P. Myjer

Leden niet-journalisten

S.A. Agterberg

dr. H.P. Groenhart

mw. mr. N.A.M. van Herten

J. Hoogenberg

M. Keppels

mw. L.M. van de Langenberg MSc

mw. dr. J. Luttikhoud

mw. drs. E.M.H. Lemaier

A. Olgun

mw. M. Stenneke

Leden journalisten

L.A.M.M. Donders

L.C. Hauben

mw. A. Karadarevic (tot 10 november 2020)

mw. M. ten Katen

S. Kuijper

mw. A. Pruis

F.Th.H. Ruys

H.P.M.J. Schneider

E.J. Schievink (tot 22 december 2020)

mw. M. Thie

Secretaris

mw. mr. D.C. Koene

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2020 als volgt samengesteld:

Voorzitter

mw. G.D. Roethof

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

C.A. Boonman (tot 4 juni 2020)

T. Nauta (vanaf 28 oktober 2020)

Penningmeester

drs. G.A. Tichelaar

Leden

G.A.H. van Beuzekom

mr. T.L.W. Bruning (vanaf 4 juni 2020)

G.-J. Hoekman

dhr. J.W.H. Lemckert

T. Nauta (tot 28 oktober 2020)

M. Schreuder

mw. J.M.E. Schrier

M. Veeningen

M. Visch

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat
mw. mr. D.C. Koene, secretaris
mw. M. Beets, secretaresse
Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl
Twitter: @RVDJ_NL

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Juni 2021